

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-18>

УДК 330.3:338.1

АНАЛІЗ ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЗРОСТАННЯ ЇЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

ANALYSIS OF THE PROCESSING INDUSTRY OF UKRAINE AND WAYS TO INCREASE ITS COMPETITIVENESS

Житник Оксана Миколаївна

магістр,

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5397-8238>**Кулакова Світлана Юрїївна**

кандидат економічних наук, доцент,

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7149-0356>**Міняйленко Інна Валентинівна**

кандидат економічних наук, доцент,

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0388-6199>**Zhytnyk Oksana, Kulakova Svitlana, Miniailenko Inna**

National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»

Провідне місце серед галузей промислового сектору народного господарства посідає переробна промисловість, що посилює зацікавленість до вивчення її сучасного стану. Проведене авторами дослідження дозволяє стверджувати, що переробна промисловість України є досить перспективною галуззю. Однак зауважується, що нестабільність міжнародного ринку у наш час та невдала вітчизняна політика розвитку галузі у минулих роках призвели до значного занепаду переробної промисловості. Повномасштабна війна в Україні призводить як до величезних людських втрат, так і до матеріальних і фінансових втрат бізнесу. Зазначається, що українським підприємствам необхідно переорієнтуватися на високотехнологічне виробництво, що дозволить виготовляти та збувати кінцеву продукцію з більшою доданою вартістю. Ураховуючи тяжкість сучасних умов господарювання, українським переробним підприємствам варто вести свою діяльність через призму таких принципів як мобільність, гнучкість управління та інноваційність у всьому.

Ключові слова: промисловість, переробна галузь, війна, конкурентоспроможність, інноваційний розвиток.

It is well known that the Ukrainian economy as a whole lags behind the level of development of the economic systems of the EU, the US, and the UK. Among all the reasons, a special place is occupied by the fact that domestic industrial production and exports are oriented toward raw materials. At the same time, the issue of increasing the competitiveness of domestic industrial enterprises, in particular the level of innovation in their activities, also requires more and more attention. The leading place among the branches of the industrial sector of the national economy is occupied by the processing industry, which increases interest in studying its current state and forming an assessment of its future situation. The study conducted by the authors suggests that the processing industry of Ukraine is a rather promising industry. However, it is noted that the instability of the international market in our time and the unsuccessful domestic policy of the industry development in the past years have led to a significant decline in the processing industry. Changes are observed in the number of operating business entities, the structure of manufactured products, and sales volumes both in the domestic and global markets. In addition, a full-scale war on the territory of Ukraine leads not only to huge human losses, but also to material and financial losses for businesses. In particular, in January-March 2023, Ukraine sold industrial products totaling UAH 755.8 billion, which is 14.2% less than in January-March 2022 (UAH 880.42 billion). In the total sales of industrial products for the first three months of 2023, the manufacturing industry accounted for the largest share (53.5%). The authors also compare the manufacturing industry in Ukraine and the leading EU countries. It is worth noting that Ukrainian enterprises, among other things, need to reorient to high-tech production, which will allow them to manufacture and sell end products with higher added value. Given the severity of the current business environment, the authors believe that Ukrainian

processing companies should conduct their activities through the prism of such principles as mobility, flexibility of management and innovation in everything.

Keywords: industry, processing industry, war, competitiveness, innovative development.

Постановки проблеми. Найбільш важливим структурним елементом економічної системи України виступає промисловість. На неї приходить щонайменше третина основних засобів народного господарства та близько 30% працюючого населення. Промисловість слугує базисом становлення вітчизняної економіки, а головні показники ефективності функціонування цього сектору є індикаторами загального економічного розвитку країни. Відтак, дослідження структурних особливостей промислового сектору економіки та аналіз його кількісних характеристик відіграють особливе значення для формування держаної політики, націленої на підвищення конкурентоспроможності українських підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ураховуючи важливість переробної промисловості для становлення та конкурентоспроможності економіки більшості країн, її вивченню присвячено чимало наукових робіт. Як приклад, дослідженням особливостей різних напрямків діяльності переробних підприємств займалися О. Г. Ратушняк, О. Г. Лялюк [7], А. С. Липська [8] та інші. Інша когорта науковців вивчали як різні зовнішні та внутрішні фактори здатні впливати на функціонування суб'єктів господарювання переробної промисловості. До числа останніх можна віднести М. М. Бердар, М. П. Бутко [1], Л. Д. Жосан [2], С. О. Іщук [6].

Формулювання цілей статті. Дослідження сучасного стану переробних підприємств в період економічної нестабільності та повномасштабної війни, встановлення перешкод розвитку й перспектив розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. На думку науковців, важливість переробної промисловості відображається у функціях, які вона фактично виконує. Це насамперед:

стимулювання структурних змін у розрізі відтворювального чи зовнішньоекономічного аспектів функціонування самої галузі, суміжних секторів або національного господарства загалом;

– формування попиту на інновації та створення умов для їх впровадження;

– забезпечення попиту на різноманітні фінансові послуги, у тому числі кредити. Це сприяє розвитку банківської справи в державі;

– акцентування на інноваційному підході до підприємництва призводить до популяризації наукоємних і високотехнологічних видів діяльності;

– використання новітніх технологій у переробній промисловості провокує модернізаційні процеси також і в інших галузях економіки;

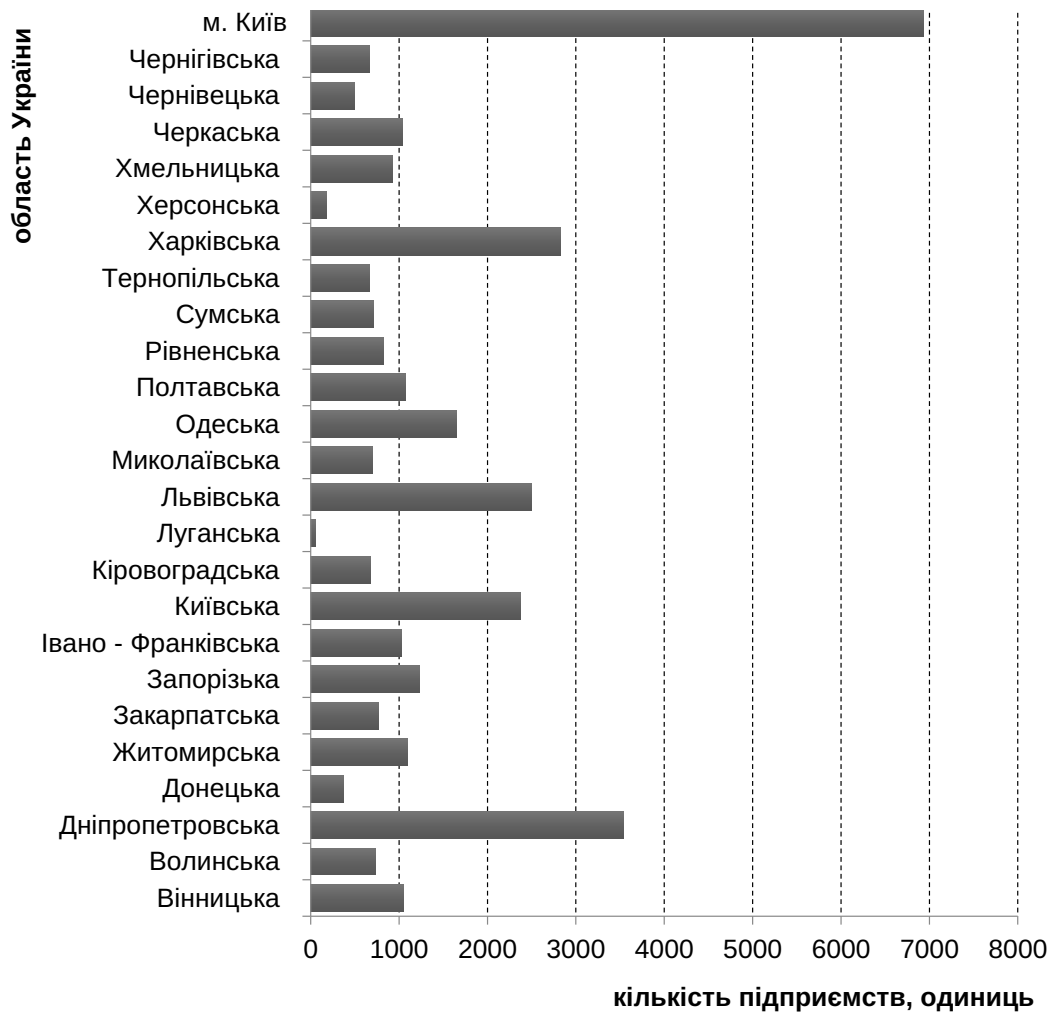
– інноваційний розвиток переробної галузі сприяє постійному розвитку професійної освіти в державі. Адже кадровий потенціал, зокрема забезпеченість висококваліфікованими працівниками, є важливою складовою формування конкурентоспроможної позиції підприємства на ринку

– різна інтенсивність розвитку окремих галузей переробної промисловості визначає експортну спеціалізацію держави, або певних регіонів [1, с. 134].

Для промислового сектору економіки характерним є нерівномірний розподіл потужностей по регіонам (рис. 1). Концентрація підприємств переробної галузі зазвичай спостерігалась у Харківській, Дніпропетровській, а до 2014 року й у Донецькій та Луганській, областях, на які сукупно припадало близько 40% виробництва промислової продукції [2, с. 248].

Як високорозвинені держави, так і країни що розвиваються, погоджуються з тим, що переробна промисловість є ключовим рушієм сталого економічного розвитку у наш час [4, с. 8]. І беручи до уваги активізацію процесу євроінтеграції в Україні, на нашу думку, доцільно досліджувати стан вітчизняної промисловості, порівнюючи її з промисловим сектором країн Європейського Союзу (ЄС). Тому використовуючи дані Державної служби статистики України [3] та Євростату (англ. European Statistical Office, Eurostat) [5] побудуємо порівняльну гістограму кількості діючих суб'єктів господарювання в Україні, Німеччині, Італії, Франції та Польщі (рис. 2) за період 2011-2022 років.

Таким чином, із рисунку 2 ми бачимо, що кількість підприємств переробної промисловості у провідних країнах ЄС є значно більшою, ніж в Україні. Безумовним лідером за кількістю суб'єктів господарювання у даній галузі є Італія. Однак зауважимо, що це не робить переробну промисловість Італії най-

Рис. 1. Кількість активних підприємств переробної промисловості України за регіонами станом на 01.11.2023 рік

Джерело: складено авторами на основі [3]

більш ефективною та конкурентоспроможною. Відтак, у економіках деяких європейських держав спостерігається свого роду дисонанс, оскільки їх високотехнологічне виробництво є низькоефективним. Як наслідок у структурі споживання продукції переробної промисловості таких країн першість мають імпортовані товари.

До ряду імпортозалежних держав ЄС можна віднести Угорщину, Словаччину, Словенію, Бельгію, Чехію та Литву. Зокрема, у 2017 році валова додана вартість випуску продукції переробної промисловості Чехії складала 26,82%. При цьому переробна галузь чеської промисловості характеризується переважанням підприємств з високим і середнім технічним рівнем виробництва [6, с. 68].

Отже, ми розуміємо, що кількість діючих підприємств не є достатнім показником для повноцінної характеристики успішності функ-

ціонування будь-якої галузі економіки. Тому на рисунку 3 порівнюємо економічні результати функціонування переробної промисловості за показником доданої вартості за факторними витратами Німеччини, Франції та Італії.

Обрання саме цих держав ЄС для порівняння обумовлено тим, що вони належать до числа країн так званої «Великої сімки», або G7 (англ. Group of Seven). Відповідно вивчення їх досвіду є корисним для формування у майбутньому комплексної національної політики розвитку переробної промисловості.

Рис. 3 показує, що німецька переробна промисловість є беззаперечним лідером у створенні доданої вартості. У той час як Італія, у якій кількість переробних підприємств значно більша, останніми роками створює доданої вартості у три рази менше, ніж Німеччина. Переробна промисловість Німеччини є більш ефективною з економічної точки зору в силу

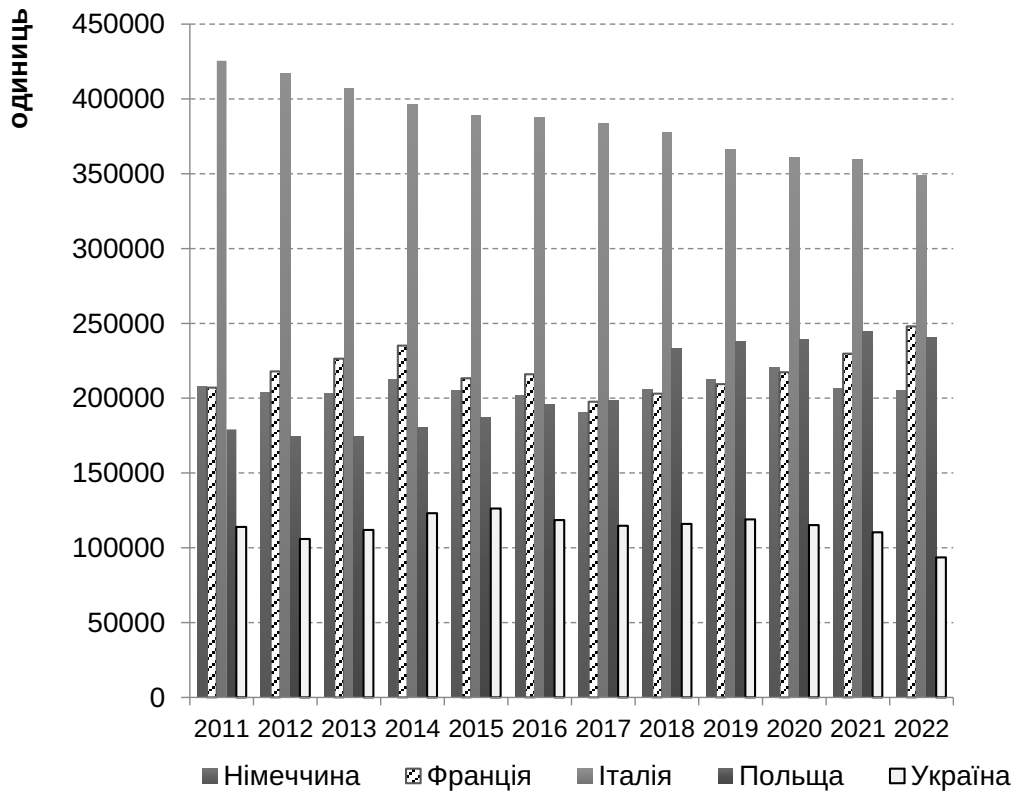

Рис. 2. Кількість підприємств переробної промисловості в країнах ЄС і Україні протягом 2011–2022 років

Джерело: складено авторами на основі [3; 5]

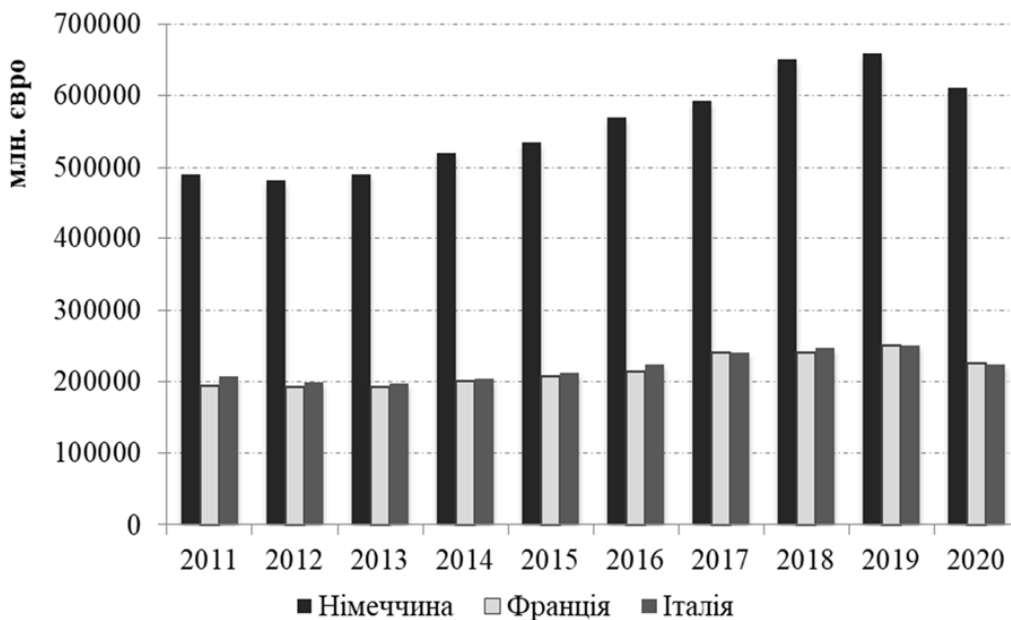

Рис. 3. Динаміка обсягу доданої вартості за факторними витратами переробної промисловості провідних країн Європи за 2011–2020 роки

Джерело: складено авторами на основі [5]

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

того, що вона зосереджена на використанні високотехнологічних виробництв, а відповідно й ступінь переробки сировини є вищим.

Тепер визначимо складні місця переробного сектору господарювання України. Для початку у таблиці 1, використовуючи дані

Таблиця 1

**Аналіз доданої вартості
за витратами виробництва промисловості України за 2013–2020 роки**

Рік	Усього, млн. грн	Добувна промисловість		Переробна промисловість		Постачання електроенергії		Водопостачання	
		млн. грн	у % до гр. 2	млн. грн	у % до гр. 2	млн. грн	у % до гр. 2	млн. грн	у % до гр. 2
2013	383661,7	107172,6	27,9	197352,2	51,4	69261,8	18,1	9875,1	2,6
2014	470950,5	95591,2	20,3	281305,6	59,7	85699,4	18,2	8354,3	1,8
2015	494556,8	84354,5	17,1	309613,7	62,6	91016,8	18,4	9571,7	1,9
2016	661586,5	161816,3	24,5	344454,6	52,1	144463,1	21,8	10852,5	1,6
2017	826613,7	211689,0	25,6	459713,5	55,6	140082,9	16,9	15128,3	1,8
2018	885109,1	242020,7	27,3	493255,3	55,7	135110,8	15,3	14722,3	1,7
2019	1006773,7	244407,9	24,3	492393,6	48,9	251469,6	25,0	18502,6	1,8
2020	948222,3	190914,3	20,1	552549,5	58,3	185203,6	19,5	19554,9	2,1

Джерело: складено авторами на основі [3]

Держстату [3], здійснимо аналіз доданої вартості за витратами виробництва української промисловості.

Таким чином, отримані дані свідчать про те, що переробний сектор є найважливішим складовим елементом вітчизняної промисловості. Відтак, переробна галузь постійно займає більш ніж 50% доданої вартості останньої, за винятком 2019 року. Однак проаналізувавши кількість переробних підприємств у розрізі технологічних секторів (табл. 2) [3], отримуємо менш втішні результати.

Отже, для переробної промисловості України характерним є домінування підприємств з низьким технологічним рівнем виробництва. Тому можемо припустити, що потенціал конкурентоспроможності галузі використовується не повністю. Відповідно існують чималі резерви для підвищення економічної ефективності переробної промисловості.

Таким чином усе вищезазначене дозволяє стверджувати, що частка доданої вартості, виготовленої переробною промисловістю країни, є тим більшою, чим вищою є частка

Таблиця 2

**Аналіз розподілу підприємств переробної промисловості України
за технологічними секторами**

Рік	Загальна кількість підприємств, од.	Рівень використовуваних у виробництві технологій							
		високий		середньо- високий		середньо- низький		низький	
		од.	у % до гр. 2	од.	у % до гр. 2	од.	у % до гр. 2	од.	у % до гр. 2
2011	113983	2246	1,97	8648	7,59	42241	37,06	60848	53,38
2012	105873	1549	1,46	7159	6,76	38130	36,01	59035	55,76
2013	111901	1562	1,40	7686	6,87	40992	36,63	61661	55,10
2014	123108	1558	1,27	7639	6,21	43629	35,44	70282	57,09
2015	126217	1639	1,30	8052	6,38	43914	34,79	72612	57,53
2016	118527	1449	1,22	7886	6,65	41014	34,60	68178	57,52
2017	114773	1467	1,28	8332	7,26	39298	34,24	65676	57,22
2018	115949	1528	1,32	8883	7,66	39324	33,91	66214	57,11
2019	118935	1610	1,35	9384	7,89	40252	33,84	67689	56,91
2020	115133	1640	1,42	9587	8,33	39276	34,11	64630	56,14
2021	110393	1685	1,53	9708	8,79	37971	34,40	61029	55,28
2022	93633	1433	1,53	8037	8,58	31196	33,32	52967	56,57

Джерело: складено авторами на основі [3]

високо- та середньо-високотехнологічних підприємств у структурі галузі. Говорячи про Україну, то дієвими напрямками підвищення конкурентоспроможності переробної промисловості можна назвати оптимізацію її структури та створення належних умов для ведення інноваційного підприємства [6, с. 65].

Додатково на рисунку 4 ми відобразили структуру доданої вартості створеної у переробній промисловості у 2020 році за видами діяльності.

Відтак зазначимо, що серед усіх видів господарювання переробної промисловості найбільш вагомими є: виготовлення продуктів харчування, металургійне виробництво, виготовлення іншої неметалевої мінеральної продукції, машинобудування та вироблення готових металевих виробів.

Дані показані у таблиці 2 підтверджують тезис про те, що інноваційна діяльність є надзвичайно слабо розвинутою у переробних галузях економіки. Разом з тим суб'єкти господарювання, які все ж займаються запровадження інновацій у процес виробництва, фінансують такі заходи за рахунок власних

коштів [7, с. 125]. Окрім цього, вчені визначають і інші чинники, котрі перешкоджають інноваційному розвитку промислових підприємств, а саме:

- недосконалість законодавства котре охоплює сферу інноваційної діяльності. Як приклад, норми підзаконних актів часто не відповідають високоідейним нормам чинних законів, що не дозволяє останнім починати діяти;
- відсутність чіткої державної програми дій націленої на підтримку інноваційних підприємств;
- загальне зниження рівня розвитку культури інноваційного підприємництва та інноваційної активності господарюючих суб'єктів;
- юридичні механізми захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності є неефективними;
- відсутність конкретної системи заходів щодо прогнозування та планування напрямків наукового, технологічного та інноваційного розвитку;
- при прийнятті закону про державний бюджет на поточний або наступний фінансаль-

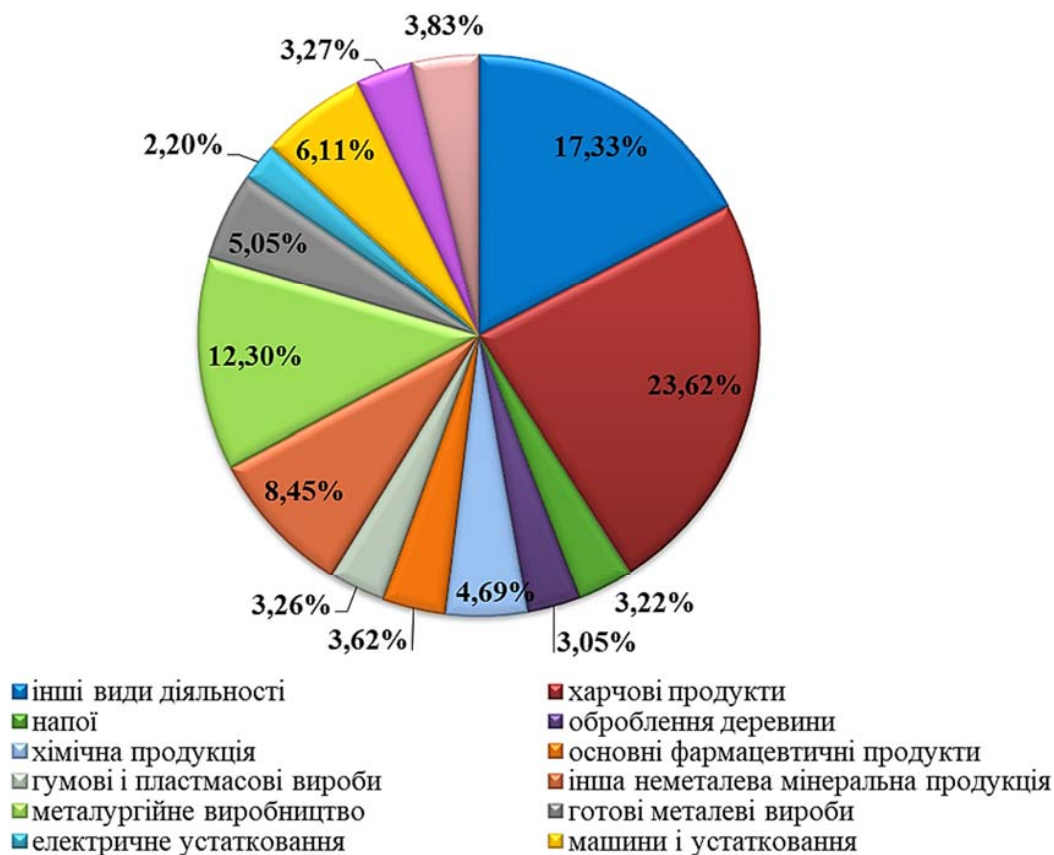

Рис. 4. Структура обсягу доданої вартості переробної галузі у 2020 році за видами діяльності

Джерело: складено авторами на основі [3]

ний рік поширеною практикою є нехтування та призупинення дії існуючих правових норм щодо фінансової підтримки підприємств, які займаються інноваційною діяльністю [8, с. 155].

Однак низький рівень використання інновацій є не єдиним фактором, який негативно впливає на розвиток переробної промисловості. Особливого потрясіння досліджувана галузь зазнала в умовах коронакризи, початку бойових дій на сході країни у 2014 році та запровадження воєнного стану через повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну у 2022 році [9, с. 122].

Війна, як і інші зазначені події, досить негативно впливає на загальний соціально-економічний устрій держави. Зокрема, внаслідок пошкодження та руйнування більшої частини фондів у опорних галузях промисловості, до числа яких належить чорна металургія, виробництво хімічної продукції та машинобудування, відбулося скорочення потужностей переробних видів діяльності. Як наслідок, частка цих галузей у структурі промислового сектору зменшилася і центр уваги змістився

на менш технологічно розвинені сфери, такі як добувна, харчова та деревообробна. Важливо зауважити, що винятком слугувало машинобудівна галузь, оскільки її функціонування підтримувалося замовлення Міністерства оборони [10]. Тому на рисунку 5 побудуємо гістограму, яка відобразить динаміку реалізованої продукції переробної промисловості за період 2018–2022 років [11; 3].

Таким чином зауважимо, що у 2011–2022 роках частка переробної галузі у загальному обсязі реалізації промислової продукції зазнавала змін. Так наприклад, у 2018 році цей показник становив 64%, наступного року зменшився на один відсоток, а уже в 2020 та 2021 роках складав 60,9% і 58,2% відповідно. Ці дані підтверджують факт домінування й вагомості переробної сфери серед інших галузей промисловості України. Однак вітчизняні переробні підприємства останніми роками зменшують рівень ділової активності в силу дії багатьох негативних чинників.

Не менш цікавим при дослідженні промисловості є розгляд такого показника як індекс промислового виробництва, часто його ще

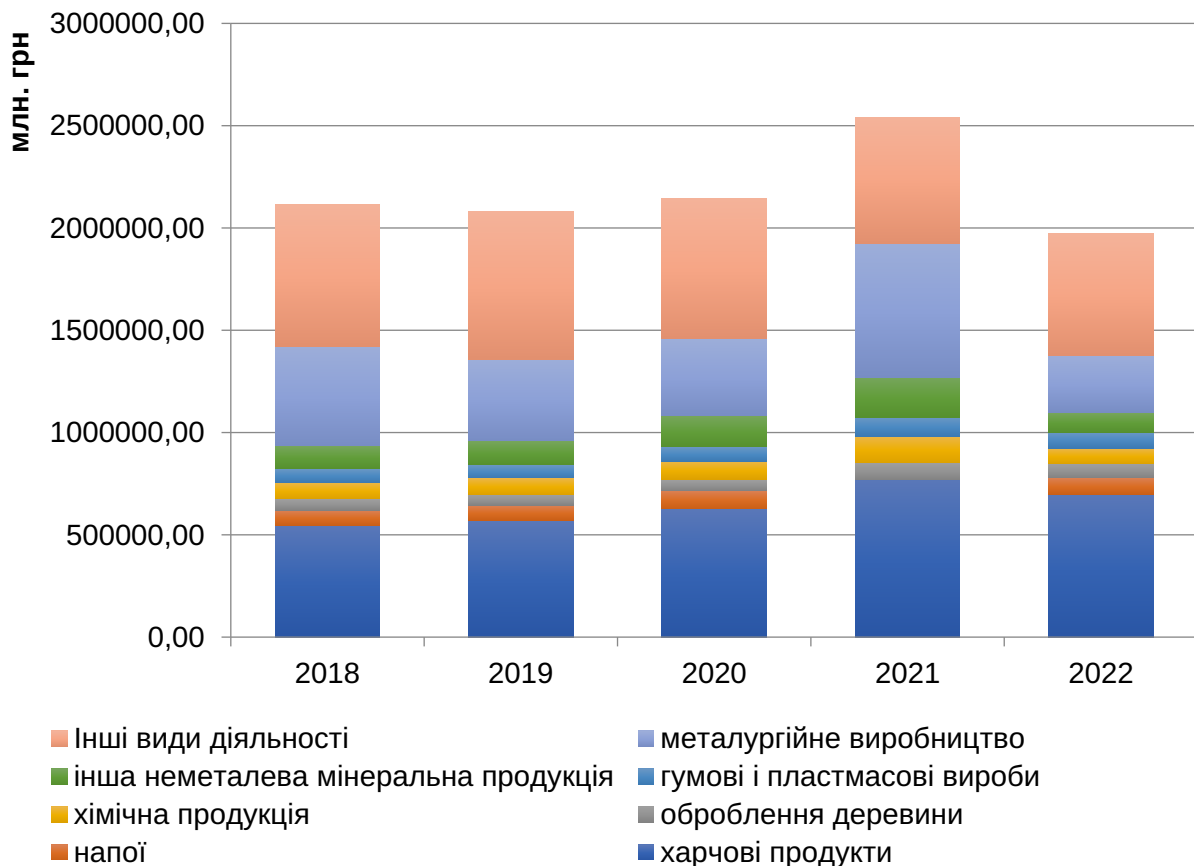

Рис. 5. Динаміка обсягу реалізованої продукції переробної промисловості за видами діяльності протягом 2019–2022 років

Джерело: складено авторами на основі [11; 3]

називають індексом промислової продукції (ІПП). Він є відносним показником динаміки обсягу виготовлення промислової продукції, який сигналізує про його зростання або зменшення [12]. У таблиці 3 наведемо значення індексу промислової продукції переробної галузі з 2010 по 2022 роки.

Таблиця 3

**Індекси промислової продукції
у переробній промисловості
протягом 2010–2022 років**

Рік	ІПП, у % до попереднього року
2010	116,3
2011	109,7
2012	98
2013	92,7
2014	90,7
2015	86,9
2016	105,6
2017	105,2
2018	102,9
2019	100,9
2020	94,1
2021	102,4
2022	59,0

Отже, індекс промислового виробництва почав значно знижуватися ще у 2013 році. Надалі падіння прискорилося у 2014 та 2015 роках, і у результаті скорочення за ці три роки становило близько 30%. Основними чинниками, які призвели до падіння ІПП визнають запобіжні санкції, запроваджені росією у зв'язку з переговорами щодо підписання угоди про формування зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Тому ще у 2013 році російська федерація обмежила імпорту продуктів харчування та певної продукції машинобудування українського виробництва.

У наступних 2014 та 2015 роках співпраця між російськими та українськими компаніями була перервана, а санкційна війна почала набирати все більших обертів, особливо зачіпаючи машинобудівну й хімічну галузі переробної промисловості України. У 2020 році через пандемію COVID-19, карантинні заходи та вплив світової економічної кризи падіння індексу промислового виробництва у переробній сфері істотно пришвидшилося, і за рік сумарно становило 5,9% [13, с. 11–12].

Вітчизняна переробна промисловість потребує модернізації та має бути сформо-

вана програма розвитку та підтримки цієї галузі. У світовій практиці державна підтримка стратегічних галузей, ключових технологій, а також сировини та матеріалів, необхідних для їх розвитку, залишається одним із найефективніших інструментів реструктуризації промисловості та збільшення її доданої вартості. Так наприклад, визначення пріоритетних галузей та їх послідовна підтримка є важливою передумовою «економічного дива» так званих «азійських тигрів». До цих країн належать Сінгапур, Республіка Корея, Гонконг та Тайвань. Зокрема, на Тайвані до критеріїв визначення стратегічних галузей відносять широкі зв'язки з іншими секторами народного господарства, високий конкурентний потенціал, технологічну інтенсивність, високе значення доданої вартості, низьку енергоємність та екологічність виробничого процесу.

Іншим прикладом слугує ЄС, який у 2009 році затвердив перелік з шести ключових технологій, які є найбільш перспективними для розвитку широкого спектру галузей економіки та підвищення загального економічного розвитку. До цього переліку увійшли передові промислові технології; новітні матеріали; технології наук про життя; мікро-, наноелектроніка та фотоніка; штучний інтелект; цифрова безпека та телекомунікації.

Говорячи про нашу країну, то варто зауважити, що у листопаді 2020 року Міністерством з питань стратегічних галузей промисловості України, або Мінстратегпромом, був підготований проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про деякі питання розвитку промислового комплексу України». Документом пропонується, серед іншого, закріпити перелік з 17 стратегічних галузей промисловості. До останніх зокрема відносили наступні галузі: оборонно-промислову, паливно-енергетичну, агропромисловий комплекс, гірничо-металургійну, транспортну, телекомунікацій та зв'язку, авіаційну та ракетно-космічну, машинобудівну, хімічну, харчову, легку, скляну, порцеляно-фаянсову, меблеву та деревообробну, поліграфічну, геологорозвідувальну, фармацевтичну, будівництво та виготовлення будівельних матеріалів [10].

Через обмежений внутрішній попит зовнішні ринки традиційно були важливими для української промисловості. У 2016 році промисловий експорт впав до рекордно низького рівня, близько 27,5 млрд доларів США, після чого поступово зріс до 36,2 млрд доларів США у 2017–2018 роках. Однак у 2019–2020 роках

це зростання призупинилося і частка промислової продукції в загальному товарному експорті знизилася до 71–73%. Більше того, частка промислового експорту у ВВП впала до рекордно низького рівня (23,2%) у 2020 році. Однак у першому півріччі 2021 року, завдяки сприятливій світовій кон'юктурі, український промисловий експорт зріс на 24,3 млрд доларів США в номінальному виразі, а у структурі загального експорту товарів до 81,3%, і у відсотках до ВВП – до 32,4% [13, с. 6–7].

Головними передумовами падіння обсягів реалізації продукції переробних галузей та відсутності цілковитої реалізації промислового потенціалу українських підприємств є низький рівень конкурентоспроможності інноваційного потенціалу промислових виробників, посилення конкуренції на національному та світовому ринках. Окрім цього констатується не достача у компаній фінансових ресурсів, необхідних для активного провадження інноваційної діяльності. При цьому труднощі є й у фінансуванні за рахунок залучення іноземного капіталу, що пояснюється слабкістю внутрішнього ринку та політичною нестабільністю [14].

Однак варто відмітити, що українська промисловість має значні конкурентні переваги завдяки багатим запасам мінеральних ресурсів, інфраструктурі, вигідному географічному розташуванню та перспективному споживчому ринку. Серед перспектив розвитку переробного сектору промисловості України можна виокремити збільшення обсягу попиту на продукцію переробної промисловості на внутрішньому ринку та експорту продукції до інших країн. Для цього необхідно підвищити

конкурентоспроможність останньої за рахунок покращення якості та зниження її собівартості. Підвищуючи конкурентоспроможність виготовленої продукції як за ціною, так і за якістю, українські підприємці мають змогу поступово відходити від давальницької схеми виробництва [2, с. 251].

Висновки. Відсутність в Україні державної політики щодо комплексного використання пріоритетних для сталого функціонування економічної системи сировинних ресурсів не тільки обмежує потенціал розвитку інноваційних підприємств, а й призводить до необмеженого вивезення цінних ресурсів з держави. Загалом можна сказати, що переробна промисловість виступає базисом життєздатності та конкурентоспроможності народного господарства України. Головними проблемами, які перешкоджають інноваційному розвитку цього сектору економіки є:

- тривала економічна криза;
- значні пошкодження або навіть руйнування переробних підприємств, погіршення енергетичної та логістичної інфраструктури країни внаслідок військової агресії російської федерації проти України;
- постійне підвищення цін на електроенергію для промислових споживачів;
- приплив молодих кадрів на переробні підприємства є незначним;
- високий рівень тінізації підприємницької діяльності;
- слаборозвинена інноваційно-інвестиційна діяльність підприємств;
- не відповідність значної частки продукції міжнародним стандартам якості та безпеки тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бутко М. П., Бердар М. М. Ефекти та суперечності розвитку підприємств переробної промисловості в умовах глобалізації. *Науковий вісник ХДУ. Серія Економічні науки*. 2018. Т. 1. № 29. С. 133–136. URL: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/182> (дата звернення: 04.03.2024).
2. Жосан Л. Д. Статистичний аналіз промислового сектору України / Л. Д. Жосан, К. І. Тарасова // *Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень* : збірник наукових студентських праць. Вип. 2. Одеса, ОНЕУ. 2016. С. 247–253.
3. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 04.03.2024).
4. Розвиток промисловості для забезпечення зростання та оновлення української економіки: наук.-аналіт. доповідь / за ред. д-ра екон. наук Дейнеко Л.В.; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ, 2018. 158 с.
5. Eurostat. Official website of the European Union. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home> (дата звернення: 04.03.2024).
6. Іщук С. О., Созанський Л. Й. Моделювання впливу структурних параметрів переробної промисловості на її ефективність (на прикладі країн ЄС). *Економіка промисловості*. 2021. Т. 1. № 93. С. 60–78. URL: <https://doi.org/10.15407/econindustry2021.01.060> (дата звернення: 04.03.2024).

7. Ратушняк О. Г., Лялюк О. Г. Аналіз інвестиційно-інноваційної діяльності промислових підприємств України. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 1 (290). С. 123–126. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/07/2021-1-E%D0%9D-22.pdf> (дата звернення: 04.03.2024).
8. Лепетюха Н. В., Липська А. С. Сучасний стан інноваційної діяльності промислових підприємств України. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 18. С. 150–158. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/21.pdf (дата звернення: 04.03.2024).
9. Васюта В. Б., Житник О. М. Вплив економічних коливань та збройного конфлікту на торговельне підприємництво в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2022. Т. 77. № 4. С. 120–128. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/?art=1098> (дата звернення: 04.03.2024).
10. Національний інститут стратегічних досліджень. Проблеми та перспективи розвитку стратегічних галузей промисловості України. 5 квіт. 2023. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/problemy-ta-perspektivu-rozvytku-stratehichnykh-haluzey-promyslovosti> (дата звернення: 04.03.2024).
11. Мінфін. Реалізація промислової продукції. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/trade/prod/> (дата звернення: 04.03.2024).
12. Мінфін. Індекс промислового виробництва. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/industrial/> (дата звернення: 04.03.2024).
13. Федерація роботодавців України. Аналітичний центр економіко-правових досліджень та прогнозування. Стан промисловості України після початку функціонування зони вільної торгівлі між Україною та ЄС за підсумками I півріччя 2021 року. URL: https://fru.ua/images/doc/analitics/2021/promyslovist_1_2021.pdf (дата звернення: 04.03.2024).
14. Дашко І. М. Аналіз сучасного стану розвитку промисловості галузі України. *Ефективна економіка*. 2020. № 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2020/88.pdf (дата звернення: 04.03.2024).

REFERENCES:

1. Butko M. P., Berdar M. M. (2018) Efekty ta superechnosti rozvytku pidpriemstv pererobnoi promyslovosti v umovakh hlobalizatsii [Effects and contradictions of the enterprise's development of the processing industry in terms of globalization]. *Naukovyi visnyk KhDU. Seriya Ekonomichni nauky*, vol. 1(29), pp. 133–136. Available at: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/182> (access date 04.03.2024). (in Ukrainian)
2. Zhosan L. D., Tarasova K. I. (2016) Statystichniy analiz promyslovoho sektoru Ukrainy [Statistical analysis of the industrial sector of Ukraine]. *Statystyka – instrument sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen : zbirnyk naukovykh studentskykh prats*. vol. 2. Odesa: ONEU, pp. 247–253. (in Ukrainian)
3. Ofitsiyniy veb-sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [The official website of State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (access date 04.03.2024). (in Ukrainian)
4. Deineko L. V. (2018) Rozvytok promyslovosti dlia zabezpechennia zrostannia ta onovlennia ukraïnskoi ekonomiky [Industry development for ensuring growth and update ukrainian economy]. Kyiv: NAN Ukrainy, DU «In-t ekon. ta prohnozuv. NAN Ukrainy», 158 p. (in Ukrainian)
5. Eurostat. Official website of the European Union [Eurostat. Official website of the European Union]. Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home> (access date 04.03.2024). (In English)
6. Ishchuk S. O., Sozanskyi L. I. (2021) Modeliuvannia vplyvu strukturnykh parametriv pererobnoi promyslovosti na yii efektyvnist (na prykladi krain YeS) [Simulation of the influence of structural parameters of the processing industry on its efficiency (on the example of the EU countries)]. *Ekonomika promyslovosti*, vol. 1 (93), pp. 60–78. DOI: <https://doi.org/10.15407/econindustry2021.01.060> (access date 04.03.2024). (in Ukrainian)
7. Ratushniak O. H., Lialiyuk O. H. (2021) Analiz investytsiino-innovatsiinoi diialnosti promyslovykh pidpriemstv Ukrainy [Analysis of investment and innovation activity of industrial enterprises of Ukraine]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnogo universytetu. Ekonomichni nauky*, vol. 1 (290), pp. 123–126. Available at: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/07/2021-1-E%D0%9D-22.pdf> (access date 04.03.2024). (in Ukrainian)
8. Lepetiukha N. V., Lypaska A. S. (2018) Suchasnyi stan innovatsiinoi diialnosti promyslovykh pidpriemstv Ukrainy [Current state of innovative activity of industrial enterprises of Ukraine]. *Ekonomika i suspilstvo*, issue 18, pp. 150–158. Available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/21.pdf (access date 04.03.2024). (in Ukrainian)
9. Vasiuta V. B., Zhytnyk O. M. (2022) Vplyv ekonomichnykh kolyvan ta zbroinoho konfliktu na torhovelne pidpriemnytstvo v Ukraini [Impact of economic fluctuations and the armed conflict on trade entrepreneurship in Ukraine]. *Halyskyi ekonomichnyi visnyk*, vol. 77 (4), pp. 120–128. Available at: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/?art=1098> (access date 04.03.2024). (in Ukrainian)

10. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen (5 April 2023) Problemy ta perspektyvy rozvytku stratehichnykh haluzei promyslovosti Ukrainy [The National Institute for Strategic Studies (5 April 2023) Problems and prospects of the development of strategic industries of Ukraine]. Available at: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/problemy-ta-perspektyvy-rozvytku-stratehichnykh-haluzey-promyslovosti> (access date 04.03.2024). (in Ukrainian)
11. Minfin. Realizatsiia promyslovoi produktsii [Minfin. Realization of industrial products]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/trade/prod/> (in Ukrainian) (access date 04.03.2024).
12. Minfin. Indeks promyslovoho vyrobnytstva [Minfin. Index of industrial production]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/industrial/> (access date 04.03.2024). (in Ukrainian)
13. Federatsiia robotodavtsiv Ukrainy. Analychnyi tsentr ekonomiko-pravovykh doslidzhen ta prohnozuvannia (2021). Stan promyslovosti Ukrainy pislia pochatku funktsionuvannia zony vilnoi torhivli mizh Ukrainoiu ta YeS za pidsumkamy I pivrichchia 2021 roku [The state of Ukraine's industry after the start of the operation of the free trade zone between Ukraine and the EU according to the results of the first half of 2021.]. Available at: https://fru.ua/images/doc/analytics/2021/promyslovist_1_2021.pdf (access date 04.03.2024). (in Ukrainian)
14. Dashko I. M. (2020) Analiz suchasnoho stanu rozvytku promyslovosti haluzi Ukrainy [Analysis of the current state of development industry industry of Ukraine]. *Efektivna ekonomika*. vol. 3. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2020/88.pdf (access date 04.03.2024). (in Ukrainian)